

איטש לרענהו

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת
ע"ש ר' צבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

שבת קודש כ שבת תש"פ: הדלקת נרות: ירושלים 4:49 תל-אביב: 5:03 חיפה 4:53 מוצאי שבת: ירושלים: 6:02 תל-אביב: 6:04 חיפה: 6:03 ר"ת: 6:41

פרשת יתרו

כיבוד אב ואם

מסירות נפש לכיבוד אב...

מעשה נורא על מסירות נפש של הגאון רבי ברוך בער לייבוביץ זצ"ל למצות כיבוד אב, סיפר נכדו הגאון רבי חיים שלמה לייבוביץ זצ"ל (ראש ישיבת קמניץ ופוניבז') וכך היה המעשה: "כאשר שהה רבי ברוך בער עם אביו הזקן בעיר קרעמנצוג, פרצו הקוזקים לעיר אחרי שהיתה שם מהפכה שלטונית ועשו שם ככל העולה על רוחם.

"פעם אירע שפרצו קוזקים לבית אביו של רבי ברוך בער. ראה אחד הקוזקים את שעון הזהב שענד בידו וביקש אותו. הוא סרב לתת לו ואז שלף הקוזק את רובהו והתכוון לירות באב הישיש. אצל הקוזקים לרצוח אדם נחשב דבר קטן. כשראה זאת רבי ברוך בער ניגש מיד אל הקוזק והתחנן: "תהרגו אותי ואל תהרגו את אבא שלי!"

"לפתע פתאום, בעת שהרובה היה כבר שלוף ודרוך, נקלע לשם קוזק ישיש ועצר את הקוזק הצעיר כשהוא צועק לעברו: "מה אתה רוצה ממנו?!" והמשיך לדחוף אותו החוצה! אביו של רבי ברוך בער ניצל בנס אבל מסירותו של רבי ברוך בער לאביו היתה לנס ולמופת.

הוסיף הנכד רבי חיים שלמה: "היה לי ספק כל השנים אם מותר לספר כזה סיפור שהרי יש כאן הסברא של "מאי חזית..." אבל אחרי הנס שאירע מותר לספרו, אבא אמר שהוא בטוח שהיה זה אליהו הנביא שהרי איך הגיע לפתע קוזק ישיש בשניה המדוייקת, כשלאחריה כבר לא היה את מי להציל..."

מתוך ראיון עמו

"כיבוד ומורא" עד היכן?

סיפר לנו בעל המעשה, תלמיד חביב לראש ישיבת מיר הגאון רבי נתן צבי פינקל זצ"ל, מעשה שאירע לפני עשרות שנים:

"יום אחד נזדמן לי לנסוע ברכב עם רבי נתן צבי, כשאביו היה הנהג. והנה מיד בתחילת הנסיעה נדהמתי לשמוע את אביו של רבי נתן צבי מוכיח בדברי תוכחה נוקבים את בנו, מדוע לא עשה איזה ענין חשוב ונחוץ שהיה צריך לעשות?

מדוע נדהמתי? משום שבמקרה ידעתי שענין זה שדיבר עליו, עשה רבי נתן צבי, אלא שאביו לא ידע על כך. ציפיתי שרבי נתן צבי יעמידו על טעותו ויאמר לו שכן עשה את הדבר, ובכך יסיר מעליו את הביקורת שהיתה מוצדקת מבחינתו של האב. אך רבי נתן צבי שומע ושותק. לא הבנתי למה שותק. כמעט התערבתי, אך כתלמיד חשבתי שאין זה נאה להתערב. התאפקתי והמשכתי לשתוק.

ואז לפליאתי הרבה באה תשובה של שלוש מילים בלבד מפיו של רבי נתן צבי: "סליחה אבא, סליחה!" ואמר זאת בהכנעה גמורה, והמשיך לשתוק.

התברר, שמכיון שהבא לא שאל אלא השמיע דבריו כעובדה מוגמרת, לא רצה רבי נתן צבי שיובן מדבריו כאילו סותר הוא דברי אביו, לכן הסכים לקבל בהכנעה את דברי התוכחה ולבקש סליחה, וכך לשמור על כבוד האב שמקבל התוכחותו.

מצוה חמורה ונשגבה זו של כיבוד אב ואם נלמדת מהפסוק: "כבד את אביך ואת אמך למען יאריך ימך..." (פרק כ-יב)!

ואמרו חז"ל (תנחומא קדושים טו): "בא וראה, מצות כיבוד אב ואם כמה חביבה לפני הקב"ה, שאין הקב"ה מקפח שכרו בין צדיק בין רשע. מנלן! מעשו הרשע, על שכיבד את אביו, נתן לו הקב"ה את כל הכבוד הזה [ברכות יצחק]... ומה אם רשע זה, על שכיבד את אביו, מה פרע לו הקב"ה. המכבד את אבותיו ועושה מצוות אחרות על אחת כמה וכמה."

בספר חשוקי חמד הובאה שאלה מעניינת מבעל תשובה שאביו מחזיק חמץ בפסח, משקה של חמץ, האם מותר לו לאבדו אף שיגרום בזה כעס וצער גדול לאביו? וקושי השאלה, כי מצד אחד מצאנו **מהזהר הק' (ח"א-קסד,א)** שרחל נענשה כשלקחה את התרפים מאביה כי ציערה בזה את אביה למרות שנתכוונה לטובה, ומאידך גיסא, הרי הקשה על זה **היעב"ץ** מדוע נענשה והרי חכמים הזכירו לשבח את חזקיהו שגרר עצמות אביו והודו לו חכמים! ואמנם תירץ **הב"י** שאחרי מותו מותר כדי שיהיה לו כפרה אבל בחייו יכול לשוב בתשובה. וא"כ השאלה מה עליו לעשות בענין החמץ?

נשאל על כך הגאון רבי חיים קנייבסקי שליט"א והשיב, שלפני מתן תורה היו יותר מחוייבים בכיבוד אב כי זו מצוה שכלית שבו נח חייב בה (וקידושין לא). ומאידך, לא היו מצויים על ביעור עבודה זרה (עין **מנחת חינוך** - תלו) לכן נענשה. אבל לאחר מתן תורה צריך לבער חמץ ישראל כמו ששנינו (ב"ק צח:) שהגזל חמץ לפני פסח ובא אחר ושרפו במועד פטור שהכל מצויין לבערו. וממילא יש להשיב לאותו בעל תשובה, שעליו לבער חמצו של אביו. עכ"ד.

מצינו שישנה מחלוקת האם חייבים לכבד את אביו כשהוא רשע לדעת **הרמב"ם** (פ"ו מהלכות ממרים - יא) "שאפילו היה אביו רשע ובעל עבירות, מכבדו ומתירא ממנו". וכן נפסק **בשו"ע** (יו"ד סימן רמ-יח). ואילו לדעת **הטור והרמ"א** (שם) אין צריך לכבדו.

ולא קשה על הרמב"ם ממה שמצינו בחזקיהו שגרר עצמות אביו, שכן יש לחלק בין רשע בחייו שחייב בכבודו (שיכול לשוב בתשובה) לבין אחר מותו. וכן יש לחלק שבחייו מצטער ולכן אסור לצער, משא"כ לאחר מותו.

להזהר שלא לפגוע בכבודם של תלמידי חכמים!

נלמד מהפסוק: "כל הנוגע בהר מות יומת" (פרק יט-ב)

ודרש החפץ חיים (בספרו עה"ת): ומה אם הר שאין בו דעת ואינו מרגיש כלום, מכל מקום נתקדש על ידי קבלת התורה, עד שהזוהרו כל ישראל מלנוגע בקצהו, קל וחומר למי שנוגע ופוגע בכבודו של תלמיד חכם, שלמד את התורה גופה, ושיש בו דעת ומרגיש העלבון, על אחת כמה וכמה שהנוגע בו כנוגע בבבת עינו.

הכבוד שמכבדים לתלמידי חכמים וקיום התורה הק' תלויים זה בזה. וכמש"כ רבינו יונה ז"ל (בשערי תשובה שער ג' קמג-קמח) בזה"ל: "הלא הדבר ידוע כי אין עבודת השי"ת מתקיימת בלי ע"י לומדי התורה אשר יהגו בה יומם ולילה. כי הם יורו דעה... לדעת מה יעשה ישראל... ובמקום שאין עוסקי תורה ירבו המכשולים..."

"על כן" - כותב רבינו יונה - "כבוד עבדי השי"ת את חכמי התורה לכבוד השי"ת ולהודיע כי עבודתו לבדה עיקר הנמצא. ואחרי אשר התברר שהכל ברא השי"ת לכבודו, חייב האדם לשום לבו בכל עת לכבוד את ה' ולקדשו בכל דבריו ולרוממו..."

נמצאנו למידים מדברי רבינו יונה כי בלי חכמי התורה אשר מאירים לנו את התורה כנתינתה בסיני, ואשר מורים לנו בכל דור את המעשה אשר נעשה עפ"י התורה, בלעדיהם יחסר לנו בתורה עצמה. ולכן באותה מדה שנצטוונו על כבוד ספר התורה מצווים אנו על כבוד חכמי התורה ולומדיה, וכאותה אמרה ידועה (מכות כג.) "כמה טפשי שאר אינשי" שקמים מפני ספר תורה ולא עומדים בפני אדם גדול בתורה. עיי"ש.

ביסוד זה יבואר יפה מה שאמרו חז"ל (שבת קה): "כל המתעצל בהספדו של חכם ראוי לקוברו בחייו" וצריך להבין מה שייכות ישנה בין המתעצל בהספדו של חכם לכך שראוי לקוברו בחייו, מדוע מגיע לו כזה עונש חמור? וכבר עמד על ענין זה החתם סופר בדרשותיו.

וביאר החתם סופר בשם רבו בעל ה"הפלאה" בהקדם דברי הגמרא (שבת פח.) עה"פ "ויתייצבו בתחתית ההר" - מלמד ששפה הקב"ה עליהם את ההר כגוגית ואמר להם אם אתם מקבלים את התורה מוטב ואם לאו שם תהא קבורתם" וידועה קושיית התוספות (שם) והלא בני ישראל הקדימו נעשה לנשמע ומה הוצרך לכפות עליהם?

תרוצים שונים נאמרו בזה, אבל באמת כבר תירצו זאת חז"ל במדרש תנחומא (פר' נח) שהן אמנם קיבלו ישראל את התורה אבל זו היתה קבלה על תורה שבכתב, ואילו את התורה שבעל פה עדיין לא קיבלו על עצמם,

הוי זהיר בגחלתן...

בעת שכיהן הגאון רבי רפאל אהרן בן שמעון זצ"ל כרבה הראשי של מצרים, הוזמן לסדר חופה וקידושין באחד מבתי הכנסת (כמנהג הספרדים), והנה כשהגיעה השעה לעריכת החופה, נודע לו כי אחת מבנות המשפחה המיוחסות שבהן, לבושה בלבוש לא צנוע.

רבי רפאל אהרן הפסיק הכל ודרש בתוקף כי אשה זו, תעזוב מיד את המקום הקדוש שלא תגרום לסילוק השכינה מהמקום ככתוב "וראה בך ערות דבר ושב מאחריד" ורק אז יחולו הקידושין.

בעלי השמחה ניסו להסביר לרב שהאשה הזו מיוחסת ביותר ולא נאה לדרוש ממנה לצאת, אך הרב, שרק ההלכה הפסוקה היתה לנגד עיניו, לא ויתר על דרישתו. בלית ברירה פנו לאשה והסבירו לה, אך היא, לא זו בלבד שסירבה לצאת אלא עוד העיזה פניה ופתחה בחרפות וגידופים כנגד הרב ותורתו.

רבי רפאל אהרן התיישב והמתין שהאשה תצא, ואז קרא הלא יאומן: לתדהמת הכל, קרסה לפתע האשה תחתיה, נפלה על הארץ ומתה, ויהי כל המקום לחרדת אלוקים.

מעשי חכמי הספרדים

מחאה על כבוד ה"מגן אברהם"...

בסעודת פורים בירושלים (שנת תש"ו) שערך כ"ק האדמו"ר מסאטמער זצ"ל, סעד בדחן ירושלמי. הוא עמד על השולחן וחרז חרוזים בשיר ובניגון. והרבי עסק באותה שעה במצות "חייב איניש לבסומי..."

כשהוגש לשולחן בשר עוף פנה הבדחן בקול נגינה אל הגבאי ושאל: "למה לא בשר בהמה?" והמשיך: "בשלמא בערב יום כיפור נותנים רק בשר עוף כי כן רצה בעל המגן אברהם... אבל בפורים למה לא בשר בהמה?"

האדמו"ר שהיה רגיש מאוד בכבודם של גדולי הדורות חש כי מלים אלו של הבדחן נראות כזילזול בכבודו של ה"מגן אברהם" אשר מפיו אנו חיים. ואמנם הבדחן לא התכוון לפגוע אבל הביטוי "כך רצה המגן אברהם" צרם, והיה נראה כפגיעה בכבוד התורה.

האדמו"ר מחה מיד בתרעומת גלויה כלפי הבדחן: "גם המן הרשע לא ידע מגן אברהם וגם אתה אינך יודע מגן אברהם..." הבדחן הבין שנכשל בפיו וירד מהשולחן. חתנו של האדמו"ר שאל בלחש: מה להמן ולאי ידיעתו את ה"מגן אברהם"?

הסביר הרבי: בתרגום שני על מגילת אסתר נאמר: המן הרשע קיטרג בפני אחשוורוש על היהודים שהיו מבליים ימיהם וכו' ולמלך אין שוה להניחם, כי נוהגים בערב יום הכיפורים להתעדתן בבשר בהמה ועוף... מכאן שהמן לא ידע מגן אברהם...

מתוך מאמר

למען שמירת כבוד התורה...

בעת שנפגש החזון איש עם ראש הממשלה ב.ג. היו 'קנאים' שהחליטו להביע דעה נגדו עד כדי כך שהכינו מודעות מחאה במלים משפילות נגד החזון איש. הסתמכו על כך שהרי הגרי"ז סולובייצ'יק מיאן להפגש עם ב.ג. וממילא יכולים לצאת נגד החזון איש. הם לא הספיקו להדביק את המודעות לפני כניסת השבת והתכווננו לעשות זאת במוצ"ש.

במהלך השבת נודע הדבר להגרי"ז והוא רתח מזעם על החוצפה והעזות. וכאשר הגיע הצדיק רבי עמרם בלוי זצ"ל לתפלת מעריב עם צאת השבת. אמר לו הגרי"ז בנחרצות ובכאב: "לא יתפללו מעריב עד שכל המודעות יהיו כאן בבית!" ואף הזהיר כי אם יפרסמו מודעות, אזי הוא יפרסם מכתב מחאה נגדם ותמיכה בחזו"א.

רבי עמרם שהתחמק בתחלה ולא רצה להתערב, יצא בלית ברירה וחזר עם עוד שני אנשים שהביאו איתם את כל המודעות...

הלמות עמלים

זעקת כאב ומחאה...

המעשה שלפנינו אירע לפני כעשרים שנה. פלוני יום פעולה ציבורית באופן מכוון שהביאה לפגיעה בכבודו של הגראי"ל שטיינמן זצ"ל. הגאון רבי ניסים קרליץ זצ"ל רתח מזעם על הפגיעה בכבוד התורה עד כדי כך שהורה בעצמו על שורת צעדי מחאה וענישה, ובהם: להוציא את ילדיו של הלה מהחיידר בו הם למדו.

אביו של אותו פלוני סבר שצעדי הענישה אינם "מידתיים" והגיע לפני רבי ניסים לשטוח טענותיו. רבי ניסים הקשיב בנחת ובשלוה והשיב מה שהשיב. לקראת סיום שאל האבא: האם עד כדי כך צריך להחמיר ולצאת לכבודו של הרב שטיינמן?"

כאן פקעה סבלנותו של הרב הידוע כהשליו והסבלן ביותר שידע עולם הרבנות. רבי ניסים רק שמע את המשפט, קם ממקומו, דפק על השולחן בעוז כשפניו מאדימות מכעס והחל מוחה בזעקה נוראה על כבוד התורה וכבוד רבן של ישראל, זעקה שנשמעה הרחק מחוץ לחדר, עד שהיושבים בחדרים הסמוכים נחפזו בבהלה לראות מה קרה...

מתוך מאמר זכרון לרבי ניסים

המשך - כבוד תלמידי חכמים

דוגמא של חינוך...

באחד הימים שמע הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל קולות מריבה סמוך לשיבתו (פוניבז' לצעירים) הוא התקרב וראה קבוצת בחורים משיבת העולים החדשים (שהיתה סמוכה לשיבתו) מתקוטטת עם קבוצה מתלמידיו. לפתע שמע לתדהמתו את אחד מתלמידיו מנבל פיו באומרו דבר גנאי נגד ראש הישיבה האחרת.

רבי מיכל יהודה הזדעזע עד עמקי נפשו. הוא ניגש לבחור והורה לו לארוז חפציו ולהסתלק מהישיבה... באומרו: "אם הגעת למצב כל כך חמור לדבר סרה על רבנים אחרים, אין מקומך בישיבתנו". והוסיף עוד כמה מאמרי חז"ל כמו "הוי זהיר בגחלתן שלא תכוה וכו' (אבות ב-י) ו"לא חרבה ירושלים" וכו' "וכל המבזה ת"ח גדול עוונו מנשוא" וכו' (שבת קיט).

יצא הבחור בבושט פנים לארוז חפציו. לאחר מספר דקות קרא לו רבי מיכל יהודה ואמר לו: "איני יכול לשלוח אותך לביתך לפני שתבקש סליחה מראש הישיבה ההיא על שביזית אותנו ברבים. ויודע אני שקשה לך מאוד לעשות זאת, לכן אני מוכן ללכת איתך לביתו כדי שתבקש ממנו סליחה על העוון החמור שעשית..."

בתחילה ניסה הבחור להתחמק. אך רבי מיכל יהודה לא ויתר. הוא תפס בידו והלכו יחדיו לביתו של ראש ישיבת העולים. שם ביקש הבחור את סליחתו והוסיף שמתחרט חרטה גמורה על מה שדבר.

בדרך חזרה אמר רבי מיכל יהודה לבחור שהואיל ועשה מעשה כה נועז והסכים לבקש סליחה מראש הישיבה, יש לו הזכות להמשיך להשאר בישיבה בתנאי שדבר זה לא יחזור לעולם. כיום הוא אברך גדול בתורה וביראה שמים ומשמש כראש כולל והקים משפחה נפלאה של תלמידי חכמים. **משכני אחרים**

ותורה זו כידוע, מסורה היא לחכמים שמפרשים לנו את התורה שבכתב, ובלעדיהם תחסר לנו ההבנה הבסיסית בתורה שבכתב.

מעשה מובן שזה מה שאמר להם הקב"ה: אם אתם מקבלים את התורה בשלימות, היינו תורה שבכתב עם התורה שבעל פה, שזה אומר, להכיר את כוחם של החכמים לפרש התורה ולקבל דבריהם, מוטב. ואם לא "שם תהא קבורתכם", כי כשחסרה קבלת חכמי התורה חסר בקבלת התורה עצמה.

מעשה, נוכל להבין היטב את אמרת חז"ל "כל המתעצל בהספדו של חכם ראוי לקוברו בחייו", שכן מדוע הוא מתעצל, כי סבור שאין החכם כה חשוב כדי להתאבל ולהצטער על סילוקו, ונוכל להסתדר עם התורה שבכתב בלעדיו ואין האובדן נורא כל כך.

אדם שסבור כך "ראוי לקוברו בחייו", בדיוק כפי שהתנה הקב"ה בשעת קבלת התורה שאם אין אתם מקבלים את התורה בשלימות עם התורה שבעל פה, של חכמי התורה, "שם תהא קבורתכם". כי קבלת התורה שבכתב מותנית ותלויה בקבלת התורה שבע"פ המסורה לנו מחכמי התורה.

וכבר הבאנו בעבר את דבריו הנוקבים של כ"ק האדמו"ר מקלויזנבורג זצ"ל (בשו"ת דברי יציב או"ח סימן קיג): "ידוע כי כל הפוסקים שנתקבלו, נמסרו דבריהם למשה מסיני כמו הש"ס. וכשאחד מפקפק ח"ו נגד פסק מהפוסקים, הריחו כמי שפקפק ח"ו בתנאי, וככופר ח"ו בתורת משה".

הכרת הטוב והודיה

לזכור בכל שנה ושנה...

תלמידו של הגאון רבי אליהו שווי זצ"ל לא זכה שנים רבות לזרע של קיימא. והנה בס"ד נפקד ונולד לו בן למז"ט אך התינוק נולד פג, ובחודשי חייו הראשונים טופל ב'פגיה' של בית החולים. הצוות טיפל בו במסירות עד שביום מן הימים שוחרר במצב תקין מבית החולים.

אבי הבן שחש הכרת הטוב עמוקה לצוות בית החולים, ניגש לרבו, רבי אליהו שווי, כדי להוועץ איזו מתנה לקנות לצוות כאות תודה על טיפולו המסור.

לתדהמתו של התלמיד אמר לו רבי אליהו: "אל תקנה מאומה!" והמשיך רבי אליהו להסביר ולהציע רעיון מקורי: כאשר המיילדות החיו את התינוקות במצרים גמול להם הקב"ה "ירב העם ויעצמו מאד", והיינו, שעצם זה שראו המיילדות את פרי עמלם שעם ישראל מתרבה, זו היתה עבורן המתנה הטובה ביותר. על כן אייעץ לך שבמקום לקנות להם מתנה, תבוא עם הילד בכל שנה לבית החולים ביום ההולדת שלו, ותראה להם כיצד מתפתח פרי עמלם...

ואכן כך עשה אבי הבן. היה נוסע מידי שנה בשנה עם הילד לבית החולים ומראה כיצד ה"פג" לשעבר, מתפתח וגודל. וכשהגיע הלה לשנתו ה"ג הופיע הנער בבית החולים וחילק לצוות הזמנות למסיבת הבר מצוה...

ואז הגיע מכתב מרגש מראש המחלקה, בו כתב בין היתר: "מזל טוב! רצינו שתדעו כמה הביקורים שלכם ריגשו אותנו כל השנים. אנחנו אף פעם לא יודעים כיצד הילוד גודל ומתפתח לאחר שעוזב את בית החולים. וכמובן אין אנו רגילים לקבל תודה. במשך השנים שימש ילדכם עבורנו כדוגמא מאלפת למה שיוכל להתהוות מכל "פג", ותמיד אנו מזכירים את "אותו תינוק" כדי לדרבן את הצוות להתמסר, מתוך ידיעה שכל תינוק שאנו מטפלים בו יתכן שיגדל ויתפתח כמו בנכם. ואמנם אנשים שולחים לנו פרחים בלונים וממתקים. אך הפרחים לבסוף נובלים, הבלונים מתפוצצים, והממתקים נאכלים... אבל המתנה שאתם גומלים לנו מידי שנה, ערכה לא יסולא בפז!"

הלמות עמלים

להכיר ולזכור הטובות שמקבל ממיטבו ולהודות לו על כך!

נלמד מהפסוק: "אשר שם האחד גרשום כי אמר גר הייתי בארץ נכריה ושם האחד אליעזר כי אלקי אבי בעזרי ויצלני..." (פרק יח-ג,ד)

למדנו מפסוקים אלו, כיצד הנציח משה רבינו לדורות, הניסים והטובות שעשה הקב"ה עמו, בכך שקרא לבניו בשמות הממחישים את המצב שהיה נתון בו, ואת ישועת ה' שנעשה עמו, זאת כדי לזכור יום יום תמידיו כסדרן את חסדי ה' ואת גודל חובת השעבוד להשי"ת על כך.

צריך האדם להתבונן בכל הטובות שנעשו עמו, כדי שידע על מה, ועד כמה יש לו להודות, ובראש וראשונה להשי"ת כפי שכתב הרמח"ל זצ"ל (בספרו **מסילת ישרים** פ"ח): "ואמנם מה שיוכל להגביר ההתעוררות [לעבודת ה'] הוא ההסתכלות ברוב הטובות שהקב"ה עושה עם האדם בכל עת ובכל שעה, והנפלאות הגדולות שעושה עמו מיום הלידה עד היום האחרון, כי כל מה שירבה להסתכל ולהתבונן בדברים אלה, הנה ירבה להכיר לעצמו חובה רבה אל הקל המטיב לו. ויהיו אלה אמצעים לשלא יתעצל ויתרפה מעבודתו..."

ויש להודות על כל טובה, קטנה כגדולה, וכמו שאמר דוד המלך במזמוריו: "מה אשיב לה' כל תגמולוהי עלי". שכן כל טובה וטובה שמעניק לנו השי"ת ברוב טובו וחסדו, מחייבת אותנו יותר, ולא רק להודות לו להללו ולשבחו, אלא לעבוד אותו בשמירת המצוות ביתר שאת ולהשתעבד לו בלבד.

וכמו שכתב רבינו בחיי ז"ל בספרו **חובת הלבבות** (שער עבודת האלוקים פ"א) שעל כל אדם מוטלת החובה להודות להשי"ת כפי גודל ההטבה שקיבל! על כן, דבר ראשון חובה עליו להכיר בכל הטובה. וכפי גודל הטובה שקיבל, כך צריך להודות ולשעבד את עצמו לעבודתו יתברך.

ואם ייחד אותו אלוקים בטובה יתירה על שאר בני אדם, צריך גם הוא לייחד עצמו בעבודת ה', יתר על עבודת ה' של שאר בני אדם. ובזה ייחיד ויוסיף על עבודתו את ה', יגרום שהשי"ת יוסיף לו טובה על טובתו עוד כהנה וכנהנה.

והפלא יועץ כתב: "ועל אחת כמה וכמה, ראוי להלל לה', האיש אשר העדיף ה' טובות עליו בטובות הנפש, וזוכה להיות חלקו מיושבי בית המדרש, וחננו חכמה ודעת. ועל הכל אם חננו ה' להיות שלם באיזה מדות טובות, ולהכיר איזוהי דרך ישרה יותר מאחרים."

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

פעולה קטנה – תוצאה גדולה...

הנ"ל.

הלה סיפר לו ראשית כל, כי הוא עובד לפרנסתו גם ב'הסעות תלמידים' ברכבו, ושנית: בבקשה ממך, - ביקש בעיניים נוצצות דמעות, תכתוב לי על דף את שמה של הנפטרת רעייתך הרבנית ע"ה כיון שיש לי בשבת "חברת תהילים" וברצוני שיגידו תהילים לעילוי נשמתה.

ואז גם פתח את רחשי ליבו וסיפר עוד בהתרגשות רבה: הנפטרת רעייתך הדגולה, הייתה רגישה לזולת באופן מיוחד, האכפתיות שלה ממצבו של השני הייתה כנה מכל הלב, הרגישו עליה שבאמת אכפת לה מהקושי של אחרים, אבל בעיקר סיפור אחד איני יכול לשכוח:

לפני כמה שנים מצב החנות שלי היה בכי רע, והחלטתי "זהו זה! אני סוגר את החנות!" היה זה לפני פורים והחלטתי שערב פורים יהיה היום האחרון של החנות, אמנם לא ידעתי מה אעשה אח"כ וכיצד אתפרנס, אבל הייתי כל כך מיואש מהמצב עד שהגעתי למסקנא עגומה זו.

והנה בפורים מגיעה רעייתך הרבנית והניחה בחנות 'משלוח מנות' לבני משפחתי, המשלוח היה מורכב מממתק ביתי מיוחד ומושקע שהכינה בעצמה ומצורף לו מכתב בו היא מביעה את התפעלותה הרבה מהשירות והאכפתיות הבלתי מצויה שלי כבעל החנות שרבים נכנסים בה, (לא שיבחה אותו באופן כללי, אלא באמת פירטה את המעלות שלו) וכשקראתי את המכתב הוא נגע לליבי ועודד אותי כל כך עד שהחלטתי שאיני עוזב כרגע את החנות ואנסה למשוך זמן נוסף.

מה קרה בזמן הנוסף הזה? למדתי לעצמי כמה מקצועות קלים כדי שתהיה לי אפשרויות נוספות לפרנסה, כמו ה'הסעות' שאני מתפרנס מהם, ואז כאשר סגרתי את החנות באופן סופי, כבר הייתה לי יכולת מאין להתפרנס. וכל זאת, מכח משלוח המנות הנ"ל, כלומר מכח שימת הלב והמחשבה על הזולת של הרבנית הדגולה, ועיניו זלגו דמעות של תודה לעילוי נשמתה של הרבנית בת גדולים ואשת תלמיד חכם. כי כאשר מתייחסים לכל - כ'צלם אלוקים' מוצאים בממילא, את הדרך לסייע ולהועיל באמת.

הנה סיפור שיכול לשמש כתמרור דרך, כיצד אדם יכול במעשה קטן לפעול דברים גדולים כאשר כוונתו לטובה מתוך פנימיות.

ת.נ.צ.ב.ה.

ביום היארצייט הראשון להסתלקותה של הרבנית הצדקנית מ. אפשטיין ע"ה אשת רבי יעקב אפשטיין שיבלחט"א ובת רבי דוב ישראלזון שליט"א שיבלחט"א - י"ט שבט, אנו מפרסמים סיפור אחד מני רבות, ממעלותיה - להתייחס לכל מי מהסובב כ'צלם אלוקים', לכל מי שיהיה, אם להוריה של תלמידה, שכנות בבניין, וכן בכל מפגש מקרי אפילו עם מי שנכנס לבית - לתיקון מקרר מכונת כביסה וכדומה, או אפילו מוכר בחנות השכונתית... ומעשה שהיה (ועם שינויים טכניים בלבד).

* * *

בשכונתה של הנפטרת הדגולה הייתה חנות ששימשה במשך שנים רבות כחנות ל'חד פעמי'. לאחר כ-10 שנה, מסיבות שאינם תלויות בבעל החנות, הוא נאלץ לסגור את החנות ופתח במקום חנות אחרת ושוב לאחר תקופה הוא הסב את המקום לחנות למוצרים אחרים. הנפטרת שהייתה רוכשת מוצרים בחנות, התעניינה בו ובמצב הפרנסה ובעיות שונות שסבבו אותו מכמה כיוונים של צער וקושי.

גם אחרי שנפתחה בקרבת הבית חנות אחרת למוצרים חד פעמיים - זולה יותר, היא לא הפסיקה לרכוש דווקא שם את המוצרים ואמרה: אי אפשר לעשות את זה לרפאל ושמו של המוכר. אחרי שבעל החנות הסב את המקום לחנות אחרת לא הזדמן כבר לבני המשפחה של הנפטרת להיכנס לשם, וממילא לא ידעו אם רפאל שמע על הפטירה.

ויהי היום [והיה זה בתום י"א חודש לפטירתה, ביום ד' פרשת וישלח] הזדמן ובעלה שליט"א חלף סמוך לחנות, ונכנס לקנות שם משהו בדחיפות. בעומדו ב'קופה' שאל את רפאל האם אתה מכיר אותי, רפאל השיב בחיוב, הוא שאל: "אתה אשתי אתה זוכר?"

"בודאי!" השיב.

"אתה יודע? היא אינה איתנו!" - אמר לו.

רפאל היה המום כולו עד שהיה נראה כי צמרמורת אחזה בגופו, הוא הצטער עד מאד.

בעלה רבי יעקב אפשטיין שליט"א שלא התכוון כל כך לצער, התנצל קלות, ויצא לדרכו.

חלפו כמה ימים, וכאשר הרב אפשטיין חלף ברחוב, נעצר לידו רכב וצפר לו...

הוא ניגש לחלון הרכב, והנה יושב בתוכו המוכר בחנות

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון?

ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il